

گفت‌و‌گوبا دکتر یاسین حیات ابدی محقق دانشگاه و دبیر دبیرستان‌های کرمان

معلمی که پژوهشگر ترویج می‌کند

اشاره

دکترای شیمی آلی دارد و مقالات متعدد علمی، تحقیقات و پژوهش‌های دانشگاهی، ملی و کشوری. چند عنوان کتاب دارد و مهم‌تر از همه یک معلم است. خود را به یک دبیرستان محدود نکرده و در مدرسه‌های چندین شهر کرمان کلاس دارد. شاگردان بسیاری دارد که همچون خودش مشتاق پژوهش، تحقیقات و فعالیت‌های خلاقانه هستند. با دانشگاه کرمان و مراکز تحقیقاتی ارتباط خوبی دارد و از این ارتباط برای گسترش فعالیت‌های آموزشی برای دانش‌آموزان هم به درستی استفاده می‌کند. پای بچه‌های دبیرستانی را به آزمایشگاه‌های تحقیقاتی و مؤسسات پژوهشی باز کرده و مسیر رشد و بالندگی در علم و زندگی را برایشان مهیا سازد. دوره‌هایی با محورهای خلاقیت، بیوتکنولوژی، فعالیت‌های آزمایشگاهی، تألیف و ترجمه کتاب توسط دانش‌آموزان، بازدیدهای علمی، اردوهای آموزشی و کارهایی از این دست را به طور مستمر برگزار می‌کند. شاگردانش در مسابقات علمی، المپیادها و جشنواره‌های خوارزمی، تبیان، جابر و غیره، در سطح استانی و کشوری، خوش می‌درخشند. نگاهش به تکنولوژی آموزشی وسیع است و از هر بهانه‌ای برای آموزش بهتر و یادگیری ماندگارتر استفاده می‌کند. دکتر یاسین حیات ابدی متولد ۱۳۶۸ در کرمان است. گفت‌و‌گو با او پیش روی شماست.

■ فعالیت‌های متنوعی را برای آموزش دانش‌آموزان به اجرامی گذارید؛ مثل مدرسه بیوتکنولوژی. این فعالیت‌ها را بر چه اساسی تدوین و اجرا می‌کنید؟ اگر از زاویه تکنولوژی آموزشی به این فعالیت‌ها نگاه کنیم، چه دستاوردهایی برای دانش‌آموزان داشته‌اند؟

● این دوره‌ها شامل مدرسه بیوتکنولوژی، مدرسه کسب و کار (استارت‌آپ)، مدرسه خلاقیت، مدرسه آزمایش‌های ساده برای خلق ایده‌های بزرگ، مدرسه طب و پزشکی، مدرسه هوش، کافه کتاب (ترجمه و تألیف کتاب) و مدرسه بین‌الملل است. تمام این برنامه‌ها با توجه به نیاز آینده دانش‌آموزان برای کارآفرینی و ایجاد شغل‌های نو تدوین شده است. در واقع، در این دوره‌ها بچه‌ها یاد می‌گیرند و به این باور می‌رسند که هر چه را به آن فکر می‌کنند (به جز ماشین زمان) می‌توانند به آن دست پیدا کنند. این مثال را بارها برای بچه‌ها زده‌ام که ایده‌آحمقانه وجود ندارد. از نظر من، آحمقانه‌ترین ایده دنیا طراحی «اسپینر» است که بیشتر بچه‌ها دارند و سازنده‌اش فکر کنم الان حسابی پولدار شده است. بعضی از دوره‌ها هم مثل دوره علوم اعصاب یا بیوتکنولوژی، با هدف آشنایی بچه‌ها با علوم نوین تدوین شده است تا دانش‌آموزان را برای شرکت در جشنواره‌های ملی و بین‌المللی آماده کند. دوره کافه کتاب هم با هدف ترویج کتاب‌خوانی و ترجمه کتاب‌های متناسب با سن بچه‌ها تدوین شده است. ما در همین سال تحصیلی تعداد ۱۶ کتاب دانش‌آموزی را رونمایی کردیم. دوره کاپاگردی (کانون استعدادیابی و پرورش ایده‌های نو) هم آموزش مهارت‌های زندگی است که در قالب سفرهای نیم‌روزه به بچه‌ها آموزش داده می‌شود. این مهارت‌ها شامل، دوختن، پختن غذا، نظافت و شست‌وشوی لباس می‌شوند.

■ ابتدا از دوره‌های آموزش بیوتکنولوژی برایمان بفرمایید که چه فعالیتی در آن دنبال می‌شود؟

● دوره‌های آموزش بیوتکنولوژی در واقع مجموعه دوره‌های زیست فناوری است. این دوره‌ها را استادان و هیئت علمی دانشگاه شهید باهنر تدوین کرده‌اند. براساس سرفصل‌های تأیید شده، دانش‌آموزان در محیط دانشگاه و در محل پژوهشکده بیوتکنولوژی کرمان و با تدریس استادان دانشگاه، آموزش می‌بینند. لازم به ذکر است، در انتهای دوره، دانشگاه باهنر، مدرکی با قابلیت اعتبار ترجمه به سایر زبان‌ها به دانش‌آموزان می‌دهد. فعالیت مدرسه طب هم داخل دانشکده طب سنتی،

**دوره‌های آموزش
بیوتکنولوژی در
واقع مجموعه
دوره‌های
زیست‌فناوری
است که استادان
و هیئت علمی
دانشگاه شهید
باهنر آن‌ها را
تدوین کرده‌اند**

■ مخاطبان این دوره چه کسانی هستند و با چه شرایطی می‌توانند به کلاس وارد شوند؟

● مخاطبان دوره دانش‌آموزان پسر و دختر دوره‌های اول و دوم دبیرستان هستند. از آنجا که کارگاه‌ها جنبه کمک آموزشی دارند و از درس‌های اصلی دانش‌آموزان محسوب نمی‌شوند، من برای ورود به این کلاس‌ها، که اتفاقاً استقبال از آن‌ها هم زیاد است، شرط گذاشته‌ام؛ از جمله: خواندن نماز و انجام تکالیف مذهبی؛ سپاس‌گزاری روزانه از والدین و بوسیدن دست آنان در هر روز؛ دور بودن از گوشی موبایل یا کنسول بازی؛ دوری از شبکه‌های اجتماعی و تبلت و انجام کارها با گوشی پدر یا مادر؛ کسب نمرات بالا و رشد در نمرات درسی.

■ به نظر می‌رسد پنج کارگاه در مدرسه پیش‌بینی شده‌اند. آیا بچه‌ها باید در تمام کارگاه‌ها شرکت کنند. شرکت در این کارگاه‌ها به کدام‌یک از درس‌ها کمک می‌کند؟

● این دوره در راستای درس‌های زیست‌شناسی بچه‌هاست و با محوریت کشف بافت، استخراج DNA و زیست‌فناوری برگزار می‌شود. دانش‌آموزان در طول دوره و پس از هر جلسه آزمون می‌دهند و در صورت

مدرسه علوم اعصاب در پژوهشکده علوم اعصاب و مدرسه کسب و کار (استارت‌آپ) داخل مرکز نوآوری وابسته به پارک علم و فناوری علوم پزشکی برگزار می‌شوند. همه این دوره‌ها با مدارک معتبری از دانشگاه باهنر یا علوم پزشکی کرمان همراه می‌شوند.

■ این دوره‌ها را با چه هدفی راه‌اندازی کردید؟ فعالیت‌هایی که در این کارگاه‌ها انجام می‌شوند شامل چه مواردی هستند؟

● این دوره‌ها با هدف ایجاد انگیزه و آموزش علوم نوین به بچه‌ها تدوین شده‌اند. از آنجا که کل دوره‌ها داخل دانشگاه برگزار می‌شوند، برای دانش‌آموزان انگیزه بسیار بالایی ایجاد می‌کنند. به همین خاطر، از کلاس‌ها نهایت استفاده را می‌برند. لازم به ذکر است، چون همه استادان اعضای هیئت علمی هستند، قادر به پاسخ‌گویی به همه سؤالات بچه‌ها نیز هستند و بچه‌ها از این موضوع لذت می‌برند. در دوره بیوتکنولوژی فعالیت‌ها هم شامل دنیای میکروسکوپی، کشت بافت، استخراج DNA، پیل سوختی، نانو بیوتکنولوژی، ایمنی آزمایشگاه، و کار کردن با وسایل آزمایشگاه بیوتکنولوژی می‌شود.

یکی از فعالیت‌های
شاگردان من
ترجمه و تألیف
کتاب است. این
کار انگیزه مطالعه
را در آنان افزایش
می‌دهد

ناآگاهی و استفاده زیاد از گوشی موبایل و کنسول بازی است، کتاب کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد. لذا بنده در این دوره، میل به خواندن کتاب را در قالب ترجمه آن ایجاد کرده‌ام. از آنجا که بچه‌ها در دوره‌های ما درگیر موبایل و سایر بازی‌های این چنینی نیستند، فرصت بهتر و بیشتری برای سایر فعالیت‌ها از جمله آشنایی با نرم‌افزارهای Word، publisher، virastyar، photoshop دارند. لازم است در همین جا عرض کنم، در این کارگاه و فعالیت، دانش‌آموزان درگیر ترجمه صرف نیستند و با موارد دیگر مانند ویرایش متن، صفحه‌آرایی و طراحی جلد کتاب هم آشنا می‌شوند. دانش‌آموزان ما در سال گذشته تحصیلی تعداد پنج جلد کتاب تألیف و ترجمه کردند. این فعالیت براساس سن، سطح تحصیلی و میزان علاقه و آشنایی آنان با زبان‌های خارجی انجام می‌شود. ترجمه کتاب انگیزه بچه‌ها را برای مطالعه زیاد می‌کند. از طرف دیگر، زمانی که کار تألیف یا ترجمه یک کتاب تمام می‌شود، این کتاب باید توسط سایر افراد دانش‌آموز بازخوانی شود. همین کار دیگران را به مطالعه تشویق و ارتباط آنان را با کتاب تقویت می‌کند. از طرف دیگر، ترجمه و تألیف کتاب برای بنیاد ملی نخبگان در دوره دانشگاهی امتیاز دارد. همین به رشد آن‌ها در مرحله دانشگاهی کمک خواهد کرد. من همیشه به شاگردانم توصیه می‌کنم طوری درس بخوانید و دنبال یادگیری باشید که بتوانید از آموخته خودتان کسب درآمد کنید. وقتی کتابی از یک دانش‌آموز منتشر می‌شود،

کسب حداقل نمره قادر خواهند بود وارد دوره بعد شوند.

■ آیا این فعالیت‌ها در فضای مدرسه انجام می‌شوند؟ شما با مدرسه‌های متعددی در سطح کرمان در ارتباط هستید؟

این دوره و سایر دوره‌ها همگی داخل مراکز دانشگاهی و پژوهشی کرمان برگزار می‌شوند تا دانش‌آموزان فضای دانشگاه را از نزدیک ببینند و با پیشرفته‌ترین دستگاه‌ها آشنا شوند. حتی با آن‌ها کار کنند. وقتی مدرس کلاس‌ها دکترا داشته و استاد دانشگاه باشد، نگاه بچه‌ها به مقوله علم و علم‌آموزی بهتر می‌شود. با هماهنگی‌های از قبل انجام شده، کارگاه‌ها در محیط دانشگاه برگزار می‌شوند و در کنار آن بچه‌ها با هماهنگی از بخش‌های دیگر دانشگاه هم بازدید می‌کنند. ما برای دانش‌آموزان محدودیتی قائل نمی‌شویم و از نقاط گوناگون کرمان مخاطب داریم.

■ گفتید یکی دیگر از فعالیت‌های جالب مجموعه شما، دوره‌های تألیف و ترجمه برای دانش‌آموزان است. درباره این دوره‌ها، مدت زمان اجرا، شرایط حضور و نحوه برگزاری آن‌ها بیشتر بگویید.

امروزه کتاب و کتاب‌خوانی موضوع مهمی است، اما متأسفانه به دلایل گوناگون که یکی از آن‌ها

**یکی از شرط‌های
ثابت‌نام و حضور
بچه‌ها در کلاس‌ها
و کارگاه‌های
ما، دور بودن از
موبایل، تبلت و
بازی‌های رایانه‌ای
است**

یاد می‌دهم. بعد از گذشت مدتی، تعداد دانش‌آموزان علاقمند به این کار زیاد شد و خانواده‌ها بسیار راضی بودند. چون بچه‌ها از نظر اخلاقی و درسی رشد کردند، بنده دوره‌های مهارتی «کاپاگردی» (کانون استعدادیابی و پرورش ایده‌های نو) را برگزار کردم تا در قالب اردوهای نیم‌روزی، مسائلی را که باید بیشتر به دانش‌آموزان یاد بدهیم، در قالب اردو بیاموزیم. این فعالیت‌ها گاهی بسیار ساده هستند، مثلاً دوختن جوراب، پختن غذا، شستن لباس، آگاهی از مسائل بلوغ، نحوه نگهداری غذا در منزل، کارهای جمعی و آموزش روابط اجتماعی، احترام به نظرات متضاد، نمایش بازی‌های فوتبال ملی، ایجاد فرهنگ انتقاد و... اردوهای ما سه دوره اولیه دارند. این سه دوره که تمام شد، در دوره چهارم، والدین هم شرکت می‌کنند و بچه‌ها آموخته‌های سه دوره قبلی خود را در دوره چهارم با حضور والدین اجرایی می‌کنند. برای مثال، جوراب‌های والدین را می‌شویند و یا لباس‌های آنان را اتو می‌کنند. هدف ما از تکنولوژی آموزشی در نهایت باید چیزی باشد که در زندگی قابلیت اجرا داشته باشد. بر همین اساس، ما هم به مباحث درسی و علمی بچه‌ها توجه داریم و هم به مسائل زندگی. ما باید بچه‌ها را برای زندگی در جامعه بزرگ‌تر آماده کنیم.

■ شما چه برداشتی از تکنولوژی آموزشی دارید؟

● استفاده از تکنولوژی‌های ساده و خلاقانه یا پیشرفته برای ارتقای آموزش و یادگیری در همه سطوح علمی است. تکنولوژی ساده می‌تواند یک لبخند ساده باشد یا قدم زدن در باران با دانش‌آموز، یا استفاده از فیلم، تصویر و بازدید علمی.

■ به عنوان آخرین سؤال بفرمایید، دانش‌آموزانی که در دوره‌های آموزشی شما حضور دارند، به چه دستاوردهایی نائل می‌شوند و چه مزیتی نسبت به سایرین دارند؟

● این دانش‌آموزان علاوه بر اینکه از نظر درسی و تحصیلی دارای پیشرفت‌های خوبی می‌شوند، از نظر اخلاقی و شرایط اجتماعی هم رشد می‌کنند. رضایت والدین، خود بهترین گواه بر این ماجراست. آنان از نظر مهارت‌های زندگی نیز به توانایی‌هایی می‌رسند. از حالا دنبال کارآفرینی هستند. شاگردان من یاد می‌گیرند از شکست هراس نداشته باشند. لذا با امید هر کاری را دنبال می‌کنند. ما سعی می‌کنیم علاوه بر آماده کردن بچه‌ها برای زندگی در اجتماع بزرگ‌تر، آنان را از نظر مهارت‌های زندگی نیز تعلیم بدهیم.

اعتماد به نفس او بالا می‌رود. ترجمه و تألیف کتاب گاه زاویه درمانی هم دارد. برای مثال، شاگردی داشتیم که مشکلی اخلاقی داشت. او را به طریقی هدایت کردیم کتابی را بنویسد یا برای ترجمه انتخاب کند که غیرمستقیم به موضوع خودش مرتبط بود. در حین انجام کار، متوجه مشکل خودش شد و درصد رفع آن برآمد. هزینه چاپ کتاب‌ها را معمولاً خانواده‌ها تقبل می‌کنند. من هم تا جایی که بتوانم مسیر را هموار و آنان را راهنمایی می‌کنم.

■ همکاری شما با دانشگاه چطور شکل گرفته و مدارکی که داده می‌شوند، برای بچه‌ها چه ارزش و اهمیتی دارند؟

● آموزشگاه آزاد دانشگاه باهنر مدرک‌ها را به بچه‌ها می‌دهد. هر جلسه بازرسان دانشگاه کیفیت کلاس‌ها، حضور و غیاب و وضعیت نمره‌های بچه‌ها را چک می‌کنند و براساس آن‌ها به دانش‌آموزان مدرک معتبر با برند دانشگاه می‌دهند.

■ درباره اردوهایتان هم شنیده‌ایم. درباره اردوها، نحوه اجرا، شرایط شرکت کنندگان، اتفاقاتی که در این اردوها می‌افتد و دستاوردهای آن‌ها در حوزه دانش‌آموزی برای ما توضیح دهید.

● بنده هر چهارشنبه یا پنجشنبه، با دانش‌آموزانی که چهار شرط را در طول هفته اجرا کرده‌اند، به باشگاه ورزشی، شنا، فوتبال، رستوران، گیم‌نت و کافی‌شاپ می‌رویم. در این برنامه، خیلی از مسائل را به بچه‌ها